

12. Omenjamo še samo, da so naši poslanci dosegli podpore v svrhu izboljšanja zemljišče, pašnikov; posebno za osuševanje travnikov (drenaže).

13. Kmetijska družba je bila vedno v nemških rokah. Voditelji Kmečke Zveze so delovali neprestano na to, da je prišlo v osrednji odbor Kmetijske družbe tudi več Slovencev. Ustanavljali so nove Kmetijske podružnice, kmetško ljudstvo v gospodarskem oziru organizirali.

14. Voditelji KZ so ustanavljali posojilnice in druge zadrage in so tako iztrgali kmeta iz rok denarnih oderuhov.

15. Med vojsko ni bilo nikogar, ki bi se bil v težkih časih rekvizicij in drugih težav pobral za kmeta. Edino Kmečka Zveza, njeni poslanci, voditelji in organizatorji ter „Slovenski Gospodar“ in „Straža“ so povsod, kjer se je dalo ščititi našo kmetško ljudstvo, da ga niso čisto odrli do kože. Vsi, ki imate shranjenega Slov. Gospodara, prelistajte ga, in naši boste nebroj člankov in notic, kako se je samo Kmečka Zveza po svojih poslancih in voditeljih krepko potegovala za kmetško ljudstvo. Ker so bili odkriti prijatelji ubogega ljudstva, so jih zapirali kot razbojnike. Liberalci in sedanji Samostojneži pa so krivili hrbe pred raznimi glavarji in nemškimi uradniki ter kot vojni dobičkarji mašili svoje malhe s stotisočaki in milijoni.

16. In tudi po vojski, posebno pa obrazložitve, so bili ravno možje naše stranke tisti, ki so nam priborili svobodo. Po zaslugah voditeljev Kmečke Zveze smo se oteli nemškega jarma ter si osnovali zaželeno Jugoslavijo.

17. Naše sedanje delo stremi za tem, da priborimo kmetškemu ljudstvu v Jugoslaviji, ono mesto, ki mu gre z ozirom na njegovo moč in število.

18. Slovenska Kmečka Zveza brani kmetško ljudstvo pred krivičnimi bremenmi. Poslala je pretekli teden (glej članek na 2. strani) posebno odposlanstvo v Ljubljano k višjemu finančnemu ravnateljstvu, da se pritoži radi krivic, ki se godijo našemu ljudstvu pri predpisovanju dohodninskega, vojnega in vinskega davka. Dosegla je uspeh.

To so v glavnem dokazi, da je Kmečka Zveza res organizacija, ki hoče priversti naše ljudstvo do boljših dni. Samostojna in liberalna (Jugosl. demokratska) stranka, sta stranki bahačev in vojnih dobičkarjev. Za nje delujejo ljudje, ki so bodisi sami liberalci, ali pa so najeti od največjih nasprotnikov krščanskega slovenskega ljudstva — liberalcev.

Odredba

glavnega poverjenika za agrarno reformo v Sloveniji glede letošnje oddaje zemlje v zakup.

Lastnikom, oziroma upravnistvom vseh veleposesev, ki so pritegnjena v agrarno reformo, odreja se z ozirom na dejstvo, da iz raznih razlogov uradna oddaja v začasni zakup ni v vseh slučajih izvedljiva, sledeče:

1. Nobeno poljedelsko zemljišče (njive, vrtovi, vinogradi, travniki, pašniki) ne sme ostati neobdelano, oziroma neizkoriščeno.

2. Vsak veleposesnik sme obdelovati v svoji rezi le toliko zemlje od svojega veleposesstva, kolikor je more obdelovati sam kot strokovni vodja (ekonom) s svojo gospodarsko družino, v katero spada tudi primerno število doslej na veleposestvu zaposlenih nastavlencev in delavcev. Izjema je dovoljena le, ako zemljišče ni mogoče oddati spodaj navedenim soopravičencem v njem.

3. Vse poljedelsko zemljišče, ki ga v smislu točke 2. ne obdela veleposesnik sam s svojo družino, mora oddati upravnistvu veleposesstva še to jesen v najem onim občanom na veleposestvu interesiranih občin, ki se preživljajo deloma ali pa v celoti z obdelovanjem zemlje, pa zemlje sploh nimajo ali pa je imajo manj nego jim je treba za preživitev njihovih rodbin; nihče teh zakupnikov pa ne sme dobiti na podlagi te odredbe več zemlje v zakup, nego je more, vstevši njegovo lastno zemljišče, obdelati s svojo rodbino. Po možnosti naj se upošteva pri oddaji v zakup sorazmerno vsi, ki so upravičeni dobiti zemljo v zakup.

4. Kot najemniki imajo vselej, zlasti pa v slučaju, da zemlje primanjkuje, prednost dobrovoljci in vojaki, ki so se borili za osvoboditev in ujediničenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, invalidi ter vdove in sirote padlih vojakov.

5. Vsak podnajem je strogo prepovedan.

6. Oddaja zemljišča v najem potom dražbe je nedopustna.

7. Najemščina v nobenem slučaju ne sme presegati dosedanje svoje višine ter se sme zahtevati in plačevati le v denarju.

8. Najemna pogodba se sme glasiti le na eno leto in mora vsebovati pogoj, da velja le, če jo odobri glavni poverjenik za agrarno reformo. Glavni poverjenik za agrarno reformo bo odobril pogodbo, napravljeno v smislu te odredbe ter jih po preteku te najeminske dobe podaljšal vsem onim kmetovalcem, ki bodo v najem vzeto zemljišče skrbno in dosedanje obdelavi primerno obdelali.

9. Vsak najemodajalec mora sestaviti imenik vseh najemnikov ter v njem navesti razun podatkov o osebi najemnika število članov najemnikove rodbine, živečih v najemnikovem gospodarstvu, skupno površino vseh od najemnika izkoriščanih njiv, travnikov in pašnikov (vstevši njegovo lastno zemljišče), površino na najemodajalcem posestvu od njega v na-

jem vzete zemlje, višino najemnine, preračunane na 1 ha vsake kulture ter skupno svoto najemščine.

10. V slučaju utemeljenih pritožb, da se te odredbe niso izvršile, odposlal bo glavni poverjenik na veleposestvo ob stroških veleposesnika strokovnjaka, ki bo oddajo v začasni zakup v smislu ministrske odredbe z dne 10. aprila 1919, uradoma izvršil ter se bo v smislu par. 6 te odredbe brezizjemno določila za vsa v najem oddana zemljišča enotna zakupnina v znesku petkratnega katastralnega čistega donosa.

Dodatek: Utemeljene, po dotičnih županstvih uradno potrjene pritožbe proti načinu oddaje zemljišče je pošiljati glavnemu poverjeniku za agrarno reformo; v slučaju, da pritožba ne bo opravičena, plača krivec stroške uradnega poizvedovanja.

Oddajo stelje, drv in lesa onim kmetovalcem, katerih potrebščina iz lastnih posestev ni krita, izvrše do nadaljnjih odredb državnih nadzornikov, kjer obstojajo, in sicer le v najpotrebnejši izmeri. Koder pa nadzornikov dosedaj ni, naj prijavijo kmetovalci svoje potrebe občinam, ki naj skupno in pregledno predložijo glavnemu poverjeniku, to pa le glede posestev, ki presegajo 200 ha. Občinam se posebnih uradnih ukazov in navodil o tej zadevi ne bo izdajalo.

Politični pregled.

Beograd.

Se dosedaj nimamo tako potrebne nove vlade. Predsednik Narodnega predstavništva dr. Pavlovič je sprejel od regenta Aleksandra nalogo, naj se pogaja z raznimi parlamentarnimi strankami glede sestave vlade in njemu poroča o uspehu pogajanj. Pavlovič je predložil Aleksandru pregled števila raznih klubov in njihovo verjetno priklonitev. Ker pa prestolonaslednik ni mogel na podlagi tega pregleda napraviti nobenega sklepa, je izrazil željo, naj se mu predloži tekom 24 ur natančen predlog za sestavo novega kabineta. Aleksander računa, da bodo politične skupine z ozirom na našo zunanjo politiko našle način, da se med seboj sporazumejo. Ako ne bosta nove vlade sestavljala Protič ali Pavlovič, se bo poverila ta naloga vseučiliškemu profesorju dr. Civiču ali pa predsedniku akademije dr. Zujoviću. Načelniki vseh opozicijskih klubov so se izjavili za Protiča.

Italija.

V Split je priplulo precej veliko ameriksno brodovje in se je vsidralo v luki. Iz D'Annunzijevih proglašev in tajnega popisovanja in nabiranja italijanskih prostovoljcev se sklepa, da namerava Italija napasti Dalmacijo z morske in kopne strani. D'Annunzijo, ki se je polastil na lastno pest Reke, vedno še gospodari tamkaj in odklanja vsako pogajanje z italijansko vlado, katere po svoji izjavi niti ne priznava. Ako bi pa nastopila Italija proti D'Annunziju z oboroženo silo, bi tak poizkus povzročil vstajo vojaštva.

Angleška.

Na Angleškem je izbruhnila železničarska stavka, katere šteje že nad 1 milijon štrajkarjev, ki so denarno preskrbljeni za cele štiri tedne. Stavkati pa mislijo samo en teden, ker že v tem času bodo nastale take težkoče glede prehrane, da bo vlada prisiljena odnehati. Londona preživljajo le še potom avtomobilov.

Kmečka Zveza.

Shodi Kmečke Zveze. Dne 5. oktobra po rani sv. maši gospodarsko-politično zborovanje pri Sv. Antonu v Slov. gor. (Golec), pri Sv. Miklavžu blizu Ormoža (urednik Marko Krajnc) pri Martinu n. P. (dr. Jerovšek), po rani sl. božji v Svečini (dr. Leskovar), po pozni pri Sv. Juriju ob Pesnici (dr. Leskovar), pri Sv. Trojici (Golec). Na Cvenu ob 14. uri tabor muropoljskih kmetov. Prosimo zaupnike, da agitirajo povsod za številno udeležbo.

V Posavju se vršijo dne 5. oktobra shodi Kmečke Zveze po tem le vspredu: Pišecce: ob 8. uri v prostorih Kmečke posojilnice; govorita dr. Ogrizek in deželni poslanec kmet Jakob Vrečko. — Dobova: ob pol 8. uri pri Negovu. V Kapeleh: po večernicah pri Vidmarju; na obeh shodih govorita dr. Stanonik iz Ljubljane in župan Krajnc iz Gornje Pistoče. Videm: ob pol 8. uri v kaplaniji; govorita kmet Ivan Hlebič in urednik Stupan. Brežice (zaupen) popoldan po večernicah; govorijo kmeta Ivan Hlebič in Jakob Vrečko ter dr. Ogrizek. — Rajhenburg: po rani božji službi; govorita kmet Bore in Vlado Pušenjak. Koprivnica: po drugi službi božji; Pušenjak in Bore.

Izvršilni odbor KZ je imel dne 30. septembra svoje sejo, katere so se člani odbora udeležili polnoštevno. Napravili so se važni sklepi glede organizacije naše krščanske kmetске stranke. Sprejele so se resolucije, v katerih zahtevamo, naj se krivice, ki se godijo našemu ljudstvu pri odmeri dohodnine, vojnega in vinskega davka ter davka na prirastek zakonitim potom odpravijo. Tozadevni sklepi se pošljejo Jugoslovanskemu klubu. Strogo se naj stopi na prste verižnikom in vojne dobičkarje temeljito obdači. Zahtevamo sklicanje pokrajinskega (deželnega) zbora za Slovenijo v Ljubljani. Volitve se naj čimprej razpišejo, da si bo ljudstvo samo napravilo postavbe, kakoršne želi. Odločno ugovarjamo proti šolskemu za-

konu, ki bi žalil verski čut našega ljudstva. Kmečka Zveza bo v II. polovici meseca novembra priredila v Mariboru tečaj za voditelje in ljudske govornike. Za organizacijo viničarjev in kmetških delavcev se je izvolil poseben odsek. Njemu na čelu stoji strokovnjak v viničarskih zadevah. Izvršilni odbor bo imel svoje seje vsak četrt leta enkrat. Seje izvršilnega odbora mariborskega okrožja se vršijo vsak I. torek, seje celjskega izvršilnega odbora pa vsako I. sredo v mesecu. Če pa pade ta ali naslednji dan na praznik, se vrši seja naslednji torek, oziroma sredo.

Shod v Zavrču se je vršil dne 28. septembra nad pričakovanje ugodno. Zborovalna dvorana je bila daleč premajhna. Se zunaj je stalo lepo število zborovalcev. Shodu je predsedoval župan g. Budjan, ki je spretno vodil zborovanje. Govorila sta urednika Golec in Zebot. Zborovalci so stavili razna vprašanja o davkih, zavarovanju, o volitvah, o šolskem zakonu itd. Bilo je pravo ljudsko zborovanje. Izvolil se je župnijski odbor Kmečke Zveze, v katerem so možje, ki so obljubili, da bodo organizacijo Kmečke Zveze razpredli od hiše do hiše.

Sv. Lovrenc v Slov. gor. Shod SKZ dne 28. t. m., kateri se je vršil pod milim nebom, je bil izvanredno dobro obiskan, znamenje, da je šentlovenrenška župnija pod zastavo Kmečke Zveze. Govornik M. Krajnc iz Maribora nam je v dolgem govoru natančno razložil gospodarske, politične in strankarske položaje, v katerega smo prišli ob času razsula Avstrije. Uspeh shoda je bil, da so se sklenile razne resolucije, ter se je ustanovila krajevna organizacija KZ. Le tako naprej, ker v smotrenem delu je naša edina rešitev.

Sv. Lenart v Slov. gor. Minuli četrtek, dne 25. t. m. so se zbrali zaupniki SKZ v okraju Sv. Lenart k velevažnem sestanku. Vsaka krajevna organizacija SKZ je odposlala po dva do tri zaupnike. Poročilo o dosedanjem delovanju nam je pokazalo, da nam je treba še prav mnogo dela, predno bo vsaka hiša organizirana. Sprejeli so se podrobni in jasni načrti za bodoče politično delo. Na sestanku se je razmotrivalo tudi vprašanje, kako organizirati delavski in viničarski stan, da ne zabrede v pogubno socijaldemokratsko žrelo. Zato je bil soglasno sprejet sklep, da se mora v vsaki fari ustanoviti Jugoslovanska Strokovna Zveza. Končno so bile med drugimi sprejete naslednje resolucije:

1. Kmetijske podružnice naj v celem okraju delujejo skupno in si izvolijo skupen odbor.

2. Zahtevamo kot najnižji znesek 10.000 K, ki se pri dohodnini nikakor ne sme obdačiti, takozvani eksistenčni minimum.

3. Užitiški davek na vino odklanjamo, ker je krivičen, saj plačujemo zemljiški davek.

4. Vso ljudstvo celega okraja in zastopniki Cerve z vso ogorčenostjo zavračujemo protidemokratske in protiverske učne načrte za gimnazije, učiteljske in ljudske šole. Če plačujemo šole, zahtevamo tudi, da imamo pravico govoriti učnega načrta. Ako hočete vzeti nam in našim otrokom vero v pravega Boga, potem vedite, da smo pripravljeni braniti se do skrajnosti. Vsak napad na naše svetinje bomo krepko odbili.

5. Zahtevamo, da se tudi po našem okraju napelje električna sila iz elektrarne v Fali, da bode se tako povzdignilo naše gospodarstvo.

Ptujska gora. Poročilo o shodu Kmečke Zveze dne 21. septembra 1919. Pred zelo velikim številom poslušalcev je razložil profesor Vesjenjak delovanje poslancev Slov. Ljudske Stranke v Beogradu. Ko je z odločnim nastopom prisilil nekatere socijalistične kričalce do poštenega obnašanja, se je shod mirno vršil in je g. poslanec jasno in točno ovrgel vse napade in ugovore socijalistov, ki so prosili mirno za besedo. Potem je nastopil g. Hlebič, posestnik od Sv. Križa pri Mariboru. Z veliko pazljivostjo so mu poslušalci sledili, ko je povedal nekatere kmečke težkoče in s priprostimi besedami razložil organizacijo Kmečke Zveze; gotovo je, da se bode povabilu tega moža odzval marsikdo, ki bi drugače se ne dal pridobiti za Kmečko Zvezo. Na shodu so se sklenile sledeče resolucije:

1. Protestiramo proti predloženemu načrtu za srednješolski in ljudskošolski zakon, kateri popolnoma nasprotuje nam kot kristjanom in davkoplačevalcem. Zahtevamo od naših poslancev, da naj porabijo vse pripomočke, da odklonijo ta zakon, katerega naše ljudstvo ne bode nikdar sprejelo, tudi ne, če bi mu ga oblast vsilila. Zahtevamo, da prevzame vse stroške za ljudsko šolo država, zahtevamo, da ima ljudstvo s svojimi dušnimi pastirji na čelu odločilno besedo pri nastavljanju učiteljskih moči.

2. Protestiramo proti temu, da različna okrajna glavarstva določujejo za nadzornike nad tujimi poslasti, skoraj izključno le advokate, kateri to svojo službo zlorabljajo v politične in zabavne namene.

3. Zahtevamo strožje postopanje vlade v begunskem taborišču v Strnišču. Tam je veliko mladih ljudi od 14. leta naprej, kateri nočejo popolnoma nič delati, ali pa v barakah dela ne morejo najti, ter pohajkujejo cele dneve med barakami ali pa se bavijo z nepotrebnimi rečmi. Vse te ljudi moškega in ženskega spola je treba prisiljenim potom spraviti do kakega dela, da si bodo sami služili kruh in oblake.

Sv. Marjeta niže Ptuja. Shod Slovenske Kmečke Zveze dne 28. septembra je prav dobro uspel. Predsedoval je župan Rojko. Pazljivo so poslušali zbravci zanimiva izvajanja poslanca Brenčiča, ki je obravnaval predvsem razna gospodarska vprašanja. Sv. Marjeta je v taboru Kmečke Zveze.

Zibika. G. nadrev. Pušenjak je 28. septembra 1919 občinstvu razložil političen položaj v Slove-